

УДК 657.1:075.8

Кононова І.В.*кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку, економіки й
управління персоналом підприємства,
Придніпровської державної академії
будівництва та архітектури***Шелест К.О.***студент
Придніпровської державної академії
будівництва та архітектури*

АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

ADAPTATION OF NATIONAL STANDARDS TO INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS

АНОТАЦІЯ

Досліджено питання необхідності адаптації та реформування національної системи бухгалтерського обліку, гармонізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів. Установлено основні проблеми трансформації вітчизняного бухгалтерського обліку та звітності, визначено переваги використання МСФЗ.

Ключові слова: Міжнародні стандарти фінансової звітності, план рахунків, фінансові звіти, дохід, витрати, Національні стандарти.

АННОТАЦИЯ

Исследован вопрос о необходимости адаптации и реформирования национальной системы бухгалтерского учета, гармонизации бухгалтерского учета и финансовой отчетности в соответствии с международными стандартами. Установлены основные проблемы трансформации отечественного бухгалтерского учета и отчетности, определены преимущества использования МСФО.

Ключевые слова: Международные стандарты финансовой отчетности, план счетов, финансовые отчеты, доход, затраты, Национальные стандарты.

ANNOTATION

The questions of the need to adaptation and reform of national accounting system, harmonization of accounting and financial reporting in accordance with international standards are researched. The basic problems of transformation of national accounting and reporting are established, benefits of using IFRS are defined.

Keywords: International Financial Reporting Standards, chart of accounts, financial statements, income, costs, National Standards.

Постановка проблеми. Проблема застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні залишається невирішеною. Тому з цього питання є проблеми щодо складання звітності, необхідність забезпечення ведення обліку на єдиних методологічних засадах усіма суб'єктами господарювання шляхом застосування єдиного плану рахунків та визначення загальної номенклатури статей фінансової звітності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Процес переходу України на Міжнародні стандарти фінансової звітності (далі – МСФЗ) є дуже складним і суперечливим, тому це питання привертає увагу багатьох вчених спе-

ціалістів, науковців цієї галузі. Наприклад, С.Ф. Голов, В.М. Костюченко, О.В. Небильцова, Н.М. Ткаченко, Ф.Ф. Бутинець, Л.Л. Горецька та інші [5, с. 6]. Також кандидат економічних наук, доцент Севастопольського національного технічного університету Л.І. Ірха вважає, що удосконалення теорії і практики бухгалтерського обліку, впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності – це створення прозорої системи контролю за діяльністю суб'єктів господарювання України в умовах євроінтеграції.

Постанова завдання. Інтегрувати міжнародні стандарти фінансової звітності в практику національних стандартів у тих випадках, які обумовлені сучасними як економічними, так і соціальними, а також політичними факторами. Відмінності у підходах до змісту фінансових звітів значно ускладнюють аналіз інформації та прийняття рішень в умовах розвитку міжнародної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У розвитку світової економіки поява спільних підприємств з іноземними партнерами, транснаціональних корпорацій, міжнародне інвестування капіталів потребують розробки єдиних підходів до формування фінансової звітності.

Метою МСФЗ є надання інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства, яка є корисною для широкого кола користувачів при прийнятті ними економічних рішень [4, с. 30]. Тому провадження МСФЗ в Україні повинно відбуватися паралельно з поширенням шляхів ефективного інтегрування у світову спільноту, захисту інтересів національних виробників, використання переваг розвитку і розміщення продуктивних сил, коригуванням податкового законодавства [5, с. 7].

Існує низка причин, які потребують переходу на МСФЗ, такі як:

– по-перше, для уникнення облікового хаосу, коли одне підприємство формує звітність за національними та міжнародними вимогами, що

у свою чергу може збити з пантелику інвесторів, кредиторів та інших користувачів інформації;

– по-друге, одразу виникнуть переваги для ринків капіталу, що надасть можливість швидше реагувати на коливання чи зміни в інформації;

– по-третє, це допомога бухгалтерам у формуванні швидкої, правдивої, достовірної інформації.

Труднощі переходу на міжнародні стандарти викликані тим, що багато підприємств України, рухаючись вперед, ведуть паралельний облік та складають звітність не лише за національними вимогами та правилами, а й у відповідності до міжнародних стандартів. У зв'язку з цим володіння знаннями щодо обліку та звітності за міжнародними стандартами набуває вагомого значення в професійній підготовці бухгалтерів. А також у керівників, менеджерів компаній, що працюють з іноземними клієнтами, виникає гостра необхідність в умінні «читати» звітність, яка підготовлена за міжнародними стандартами.

Тому для успішного впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності необхідно в першу чергу реалізувати такі, найбільш важливі завдання: призначити відповідальних за адаптацію і впровадження стандартів, визначити перелік суб'єктів, які зобов'язані надавати звітність за МСФЗ, спланувати заходи по навчанню кадрів.

Але, незважаючи на труднощі, які виникають при переході від національних до міжнародних стандартів, існують певні схожості та відмінності у цих стандартах. Якщо, наприклад, порівняти доходи та витрати за МСФЗ та Національними стандартами, можна знайти відповідність одних стандартів іншим (див. табл. 1).

Хоча, якщо порівняти МСФЗ зі звичними національними стандартами, то відразу стане зрозуміло, що вимоги до бухгалтерського обліку в них досить схожі, а багато з них взагалі ідентичні. Складнощі у переході на МСФЗ можуть виникнути у тих компаній, які при веденні бухгалтерського обліку не дотриму-

ються вимог П (С)БО, а також у яких перевага віддається веденню податкового обліку. Такі складнощі можна легко усунути наступним чином: навчанням персоналу; написанням чітких облікових політик, що підвищать дисциплінованість співробітників в процесі ведення бухгалтерського обліку; розділити податковий та бухгалтерський облік в системі обліку. Але, незважаючи на схожість стандартів, МСФЗ вимагають додаткові розкриття, примітки та аналіз фінансових показників, що не передбачено національними стандартами. Національні ж стандарти передбачають чіткі форми звітів, які входять до складу фінансової інформації.

Наше законодавство регулярно вносить зміни в Національні стандарти, наближуючи їх до міжнародних і скорочуючи розрив між вітчизняною системою обліку та загальноприйнятою світовою практикою, тому комплексне впровадження МСФЗ в Україні – лише питання часу.

Важливу роль потрібно приділити проблемам, які виникли при переході на МСФЗ, тому що з метою ефективного впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності як інструменту ринкової економіки виникають такі проблеми:

– потрібно узгодити норми міжнародних стандартів з існуючими в Україні Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку [1; 7] з метою ефективного впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності, розробити, тобто створити нормативну базу МСФЗ для України, для того, щоб не було подвійної системи фінансової звітності (як сьогодні в Україні – бухгалтерський та податковий облік);

– розробити Інструкцію по переходу підприємств України на міжнародні стандарти фінансової звітності;

– загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку України привести у відповідність до міжнародних стандартів фінансової звітності з встановленням регламенту щодо застосування МСФЗ;

– усунути непрозорі шляхи спрощення процедури ведення обліку і складання форм фінансової звітності.

Таблиця 1

Відповідність національних та міжнародних стандартів фінансової звітності щодо доходів і витрат підприємства

За Національними стандартами		За Міжнародними стандартами	
Назва	Номер	Назва	Номер
П (С)БО 15	«Дохід»	МСБО 18	«Дохід»
		МСБО 1	«Подання фінансових результатів»
НП (С) БО 1	«Загальні вимоги до фінансової звітності»	МСБО 20	«Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу»
		МСБО 11	«Будівельні контракти»
П (С)БО 16	«Витрати»	МСБО 1	«Подання фінансових звітів»
		МСБО 16	«Основні засоби»
НП (С) БО 1	«Загальні вимоги до фінансової звітності»	МСБО 18	«Дохід»
		МСБО 23	«Витрати на позики»
		МСБО 38	«Нематеріальні активи»

Можна відзначити позитивні сторони переходу: прийняття та використання МСФЗ забезпечує як зменшення ризиків для кредиторів та інвесторів, так і зниження витрат кожної країни на розробку власних стандартів; поглиблення міжнародної кооперації в галузі бухгалтерського обліку; відносно однозначне розуміння фінансової звітності та зростання довіри до її показників у всьому світі. Тільки на основі єдиних методичних підходів, уніфікації застосовуваних у світі методів обліку можливе складання фінансової звітності, зрозумілої фахівцям будь-якої країни. Крім того, показники міжнародних стандартів фінансової звітності дозволяють отримати дані для систем національних рахунків, а також для порівняльного аналізу економіки різних держав.

Використовуючи МСФЗ, великі компанії керуються міркуваннями престижу і проведеної ними політики інформаційної відкритості у відносинах із зацікавленими користувачами, що підвищує довіру до компанії.

Висновки з проведеного дослідження. Для успішного застосування міжнародних стандартів українськими компаніями, безумовно, перш за все необхідна обґрунтована та кваліфікована законодавча, кадрова та фінансова підтримка з боку самої держави. До тих пір, доки якість звітів суб'єктів господарювання не дозволить давати глибокі всебічні та об'єктивні оцінки їх

економічному стану, ми не будемо цікаві іноземним інвесторам щодо справжнього ступеня фінансової стійкості, надійності активів та дійсного розміру зобов'язань, величини реальних капіталів та обсягів доходів та витрат, а також реального рівня прибутку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».
3. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності: досвід та перспективи впровадження в країнах з перехідною економікою: Міжнар. наук.-практ. конф. – Дніпропетровськ: Вид-во «ІМА-прес», 2007. – 204 с.
4. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: монографія / Голов С.Ф. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 522 с.
5. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами: навч. посіб. / Жолнер І.В. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
6. Регламентування облікової політики фінансової звітності / Т. Кучеренко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 5. – С. 24-34.
7. Сопко В. Економіко-правові основи і напрями уніфікації і адаптації термінології бухгалтерського обліку та контролю до потреб міжнародної стандартизації // Фінанси України. – 2006. – № 8.